

ดนตรีล้านนาร่วมสมัย พ.ศ. ๑๙๓๕ - ๒๕๕๒

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดนตรี)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. ๒๕๕๔

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ดนตรีล้านนาร่วมสมัย พ.ศ. ๑๙๓๕ – ๒๕๕๒

LANNA CONTEMPORARY MUSIC IN 1839 – 2552 B.E. OR 1296 – 2009 A.D.

นิธิศ แปนน้อย 5037933 MSMS/M

ศศ.ม. (ดนตรี)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: อรวรรณ บรรจงศิลป์, B.Ed., M.Ed., M.M., พูนพิศ อมาตยกุล, M.D., M.A., Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องดนตรีร่วมสมัย พ.ศ. ๑๙๓๕ – ๒๕๕๒ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมและบันทึกประวัติความเป็นมาวัฒนธรรมดนตรี เชื่อมโยงผ่านมิติเวลา ผู้คน สังคม บนแผ่นดินล้านนา โดยวิเคราะห์ลักษณะวิวัฒนาการความร่วมมือในวัฒนธรรมดนตรีในแผ่นดินล้านนา ใช้ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และข้อมูลภาคสนาม ผลการวิจัยมีดังนี้ ดนตรีล้านนามีหน้าที่รับใช้สถาบัน สังคม ระบบความเชื่อ ภายใต้กรอบความคิดเรื่องฐานอำนาจการปกครองรัฐ ในพุทธศตวรรษที่ ๒๐ ปรางค์ดนตรีเป็นเครื่องมือสรรเสริญสถาบันเพื่อสร้างเสริมบรรยากาศแห่งความศรัทธา ความชอบธรรมในอำนาจ โดยการอุปถัมภ์ของสถาบันเหล่านี้มีรากฐานพิธีกรรมมาจากอินเดีย ดนตรีเป็นเครื่องมือในการปกครองและรับใช้สถาบันรัฐในอุดมคติ ตามคติจักรวาล เมื่อดนตรีถูกชำระโดยพระศาสนารากฐานที่มาเดิมของดนตรีได้ผสานกับสังคมวัฒนธรรมล้านนาจนเกิดเป็นอัตลักษณ์ของตนขึ้นมาชัดเจน

เมื่อสังคมได้สถาปนาสถาบันพระพุทธรศาสนา ๓ และเจ้านายขึ้นเป็นหลัก ตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๒๑ ดนตรีมีหน้าที่ผสาน สรรเสริญสถาบันเหล่านั้น ในพุทธศตวรรษที่ ๒๒ – ๒๓ ปรางค์หลักฐานวัฒนธรรมดนตรีร่วมสมัยกับวรรณกรรม ศิลปกรรม เรื่องเล่า ตำนาน ในสถาบันวัด วัง และบ้าน ต่อมาพุทธศตวรรษที่ ๒๔ มีชาวต่างชาตินำความเจริญมาสู่ล้านนา กระทั่งเจ้าดารารัศมีทรงพัฒนา เปลี่ยนแปลงรูปแบบวัฒนธรรมดนตรีล้านนาให้ชัดเจนมากขึ้น ในพุทธศตวรรษที่ ๒๕ ต่อมาสถาบันชาตินาโดย สถาบันการศึกษาได้เข้ามาวางรากฐานดนตรีใหม่ หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทั้งหมดยังปรากฏหลักฐานความร่วมมือของวัฒนธรรมดนตรีล้านนาร่วมสมัยมาจนถึงปัจจุบัน ประเด็นวิเคราะห์จากการศึกษา สรุปได้ว่าจากการเลือกรับปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมดนตรีที่เจริญกว่าของล้านนา ที่สุดก็ได้กลับสู่รากเหง้าของตน โดยผ่านอำนาจของสถาบัน ความเชื่อ และความเป็นรัฐ มีอาณาเขตอยู่ที่แผ่นดินล้านนา ทั้งหมดได้บอกเล่าเรื่องราวความร่วมมือของวัฒนธรรมดนตรีผ่านวัตถุ ผู้คน สังคม ในวัฒนธรรมราชทางที่บันทึกประวัติศาสตร์ดนตรีล้านนา อย่างมีที่มาที่ไป และเหมาะสม

คำสำคัญ : แผ่นดินล้านนา / ดนตรีล้านนาร่วมสมัย

๔๖๘ หน้า

LANNA CONTEMPORARY MUSIC IN 1839-2552 B.E. OR 1296-2009 A.D.

NITHIT PANGNOI 5037933 MSMS/M

M.A. (MUSIC)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: ORAWAN BANJONGSIL, B.Ed., M.Ed., M.M., POONPIT AMATYAKUL, M.D., M.A., Ph.D.

ABSTRACT

This qualitative research study was conducted by using a vast data collection concerning contemporary music during the Lanna reign which had as its main function the serving of political and social systems under the power of the state. From the 20th century of the Buddhist era, the people of Lanna used music as a tool to praise key institutions, including religious and royal institutions, which reinforced the influence and power of the state. Religious and royal institutions in turn lent their support to music as a means of unifying the people. This rite of culture was spread from India and was adapted and developed into the contemporary rites used to propagate Buddhism during the Sukhothai era. Another function of music of the Lanna period was to serve the “land of imagination” of the cosmology concept.

From the 21st century, music serving Buddhism melded with indigenous spiritual beliefs and Royal Family institutions. In the 22nd - 23rd centuries, discoveries of archaeological evidence of cultural artifacts, such as literature and art works, provided a better understanding of music in the historical context. Oral histories and records of legends from temples and regional institutes offered further insights. In the 24th century, the arrival of foreigners brought changes to Lanna culture, with international and commercial interactions, introduction to Christianity and Western medicine and education, all affecting the development of Lanna society.

The main issue of this study is the people of Lanna and how they acquired a high-level culture of music and capitalism. Music introduced in the region adapted to forge an identity for Lanna society in the 25th century, through support for unity of the state. The story of Lanna, the activities and contemporary stories at various times throughout its history, can be studied by antiques, oral histories, literature, art and all of this is presented in the musical history. Finally, Lanna music is taking root once again. At its core, it takes us back to the basis of our musical culture. This study researches the history of Lanna music in its contemporary context.

KEY WORDS: LANNA LAND / LANNA CONTEMPORARY MUSIC

468 pages